04/12/2023

Δράμα: Τα παιδιά έστειλαν ευχές με χάρτινα καραβάκια στα νερά της Αγίας Βαρβάρας

/ Παράδοση

Ένα πολύχρωμο σκηνικό από φώτα, χρώματα, εικόνες, ήχους, μουσικές, τραγούδια και τη συμμετοχή εκατοντάδων παιδιών στήθηκε για μια ακόμη χρονιά στο πάρκο των πηγών της Αγίας Βαρβάρας, στην ακριτική Δράμα, για την αναβίωση ενός μοναδικού εθίμου αλλά και για να τιμηθεί η μνήμη της πολιούχου και προστάτιδας της Δράμας, της Αγίας Βαρβάρας.

Πριν την ημέρα της γιορτής, από νωρίς το απόγευμα της Κυριακής, μέσα από τις γειτονιές, ξεχύνονται στους δρόμους γονείς με παιδιά, ομάδες παιδιών από συλλόγους και σχολεία, παρέες φίλων. Όλοι, έχουν έναν προορισμό, τις πηγές της Αγίας Βαρβάρας. Στόχος τους είναι η τήρηση ενός εθίμου που συνοδεύουν θρύλοι και παραδόσεις που χάνονται στα βάθη της ιστορίας κι έχει τις ρίζες του στην περίοδο της τουρκοκρατίας.

Κρατώντας χάρτινα και πλαστικά καραβάκια στα χέρια τους, διασχίζουν την πόλη φτάνοντας μέχρι τις πηγές. Εκεί, μέσα στο κατάφυτο και μοναδικής φυσικής ομορφιάς πάρκο όπου δεσπόζει επιβλητικά η παλιά καπναποθήκη της οικογένειας Spierer, που πλέον μεταμορφώθηκε σ΄ έναν πανέμορφο χώρο φιλοξενίας, στήνεται ένα εντυπωσιακό σκηνικό με πρωταγωνιστές τους ανθρώπους. Είναι αυτοί οι άνθρωποι που ζωντανεύουν με ευλάβεια τα έθιμα, κρατούν ζωντανές τις παραδόσεις, ταξιδεύοντας στο χθες με τα χάρτινα καραβάκια, αλλά προσδοκώντας ένα καλύτερο αύριο.

Κάθε χρόνο λοιπόν, παραμονή της μεγάλης αυτής γιορτής, τα νερά των πηγών της Αγίας Βαρβάρας που σχηματίζουν μια μικρή λίμνη μέσα σε μια κατάφυτη έκταση, μπροστά από την ομώνυμη εκκλησία της αγίας, δέχονται εκατοντάδες καραβάκια, φορτωμένα με τις ευχές των παιδιών που τα κατασκεύασαν. Είναι τα περίφημα «καραβάκια των ευχών» που θα πλεύσουν στα νερά της λίμνης δημιουργώντας μια πανέμορφη εικόνα γεμάτη νοσταλγία και συγκίνηση.

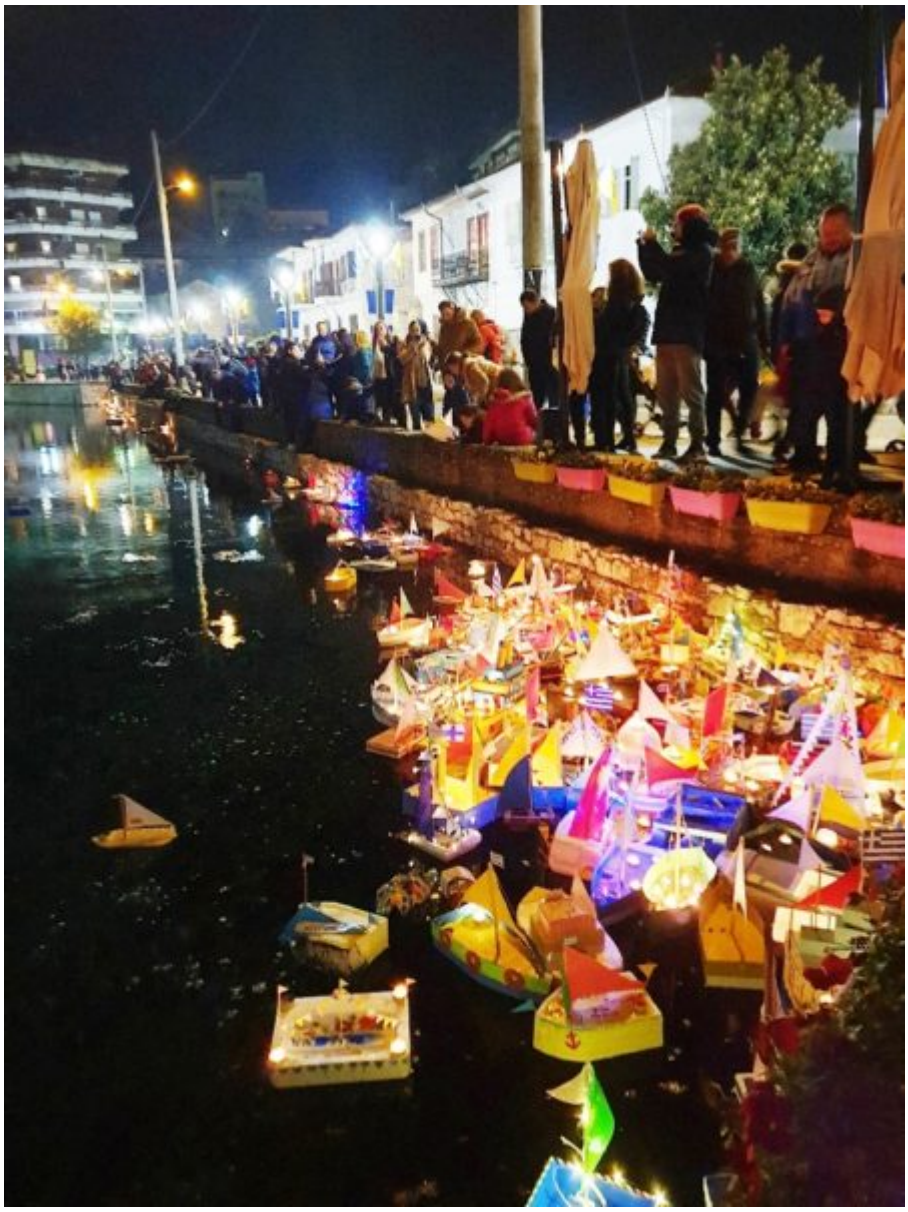

Οι γενιές συνομιλούν γύρω από τα νερά της Αγίας Βαρβάρας

Όλες τις προηγούμενες μέρες, παιδιά κάθε ηλικίας, κατασκεύασαν με πολύ όρεξη, μεράκι και προπάντων φαντασία, το δικό τους μικρό ή μεγάλο καράβι από ανακυκλωμένα υλικά. Έγραψαν επάνω την ευχή τους, το στόλισαν με πολύχρωμες ζωγραφιές, ελληνικές σημαίες και ξύλινες κατασκευές, του έβαλαν κεράκια και το έριξαν στα νερά της λίμνης για ένα ταξίδι γεμάτο ελπίδες και προσδοκίες: να πραγματοποιηθούν οι ευχές τους, να διατηρηθεί το έθιμο, να μείνουν ζωντανές οι παραδόσεις των προγόνων.

Κάθε χρόνο γύρω από νερά της Αγίας Βαρβάρας οι γενιές συνομιλούν μεταξύ τους: τα παιδιά, οι γονείς, οι παππούδες και οι γιαγιάδες. Όλοι παρόντες για να αναβιώσουν ένα έθιμο που χάνεται στη μακρά ιστορική παράδοση της Δράμας. Είναι αυτή η ανάγκη να επικοινωνήσουν με την ιστορία τους, με το παρελθόν τους,

που μαζεύει γύρω από τα νερά των πηγών όλους τους δραμινούς.

Τα καραβάκια των ευχών τα τελευταία χρόνια έχουν μετατραπεί σε μια μεγάλη γιορτή, σε ένα μικρό πανηγύρι με επίκεντρο τον περικαλλή μικρό ναό της αγίας που και φέτος δέχθηκε χιλιάδες πιστούς, προκειμένου να προσκυνήσουν την εικόνα και τα λείψανά της. Ειδικά φέτος που το έθιμο και ο εορτασμός της Αγίας Βαρβάρας συνέπεσαν με την έναρξη της χριστουγεννιάτικης Ονειρούπολης επικράτησε το αδιαχώρητο σε όλους τους κεντρικούς δρόμους της πόλης.

Ο θρύλος που τυλίγει τις πηγές

Σύμφωνα, πάντα, με το λαϊκό θρύλο που τυλίγει τις πηγές της πόλης, όταν το 1830 η Δράμα κατακτήθηκε από τους Τούρκους, το παλιό εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας γκρεμίστηκε για να χτιστεί στη θέση του ένα τζαμί. Τα σχέδια των κατακτητών όμως άλλαξαν ανήμερα της γιορτής. Η περιοχή πλημμύρισε με νερό,

κι έτσι το τζαμί δεν χτίστηκε ποτέ. Από τότε η Αγία Βαρβάρα έγινε η πολιούχος της Δράμας, και ακριβώς απέναντι από τη λίμνη, με τα θεμέλια της παλιάς εκκλησίας στα σπλάχνα της, χτίστηκε η καινούρια εκκλησία που αφιερώθηκε στην Αγία που έσωσε το εκκλησάκι της.

Όσο για το έθιμο με τα καραβάκια των ευχών υπάρχουν δυο εκδοχές. Σύμφωνα με την πρώτη, την παραμονή της Αγίας Βαρβάρας, μετά τη λιτανεία, ο κόσμος έστελνε στο βυθισμένο εκκλησάκι το κεράκι του για την αγία πάνω σε ένα σανίδι από ξύλο. Η δεύτερη εκδοχή βασίζεται στο ότι η Αγία Βαρβάρα ήταν και προστάτιδα των ελεύθερων κοριτσιών. Έτσι, όλα τα ελεύθερα κορίτσια στις 3 Δεκέμβριου, στη διάρκεια της ακολουθίας του εσπερινού και μόλις σκοτείνιαζε, έβαζαν τα κεράκια τους πάνω σε σανίδες ξύλου και μαζί με μια ευχή τα έστελναν στο βυθισμένο εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας.

Η πορεία της σανίδας στη λίμνη έδειχνε αν η ευχή θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί. Αν το κεράκι έσβηνε θεωρούνταν αποτυχία αλλά η ελπίδα έμενε, καθώς το επόμενο πρωί όλα τα κορίτσια κατέφθαναν στη λίμνη για να πλυθούν με το νερό που η Αγία Βαρβάρα είχε αγιάσει το προηγούμενο βράδυ.

Πηγή: Β. Λιωλίδης/ ΑΠΕ – ΜΠΕ